

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/174/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6711214293
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6711214293.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a sudcov JUDr. Alexandra Mojša a JUDr. Ivica Hanuskovej v právnej veci žalobcu R. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom M., U. XXX, právne zastúpeného JUDr. Jozefom Polákom, advokátom, advokátska kancelária Dolný Kubín, Radlinského 1718, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, Bratislava, Štúrova 2, IČO: 00 166 481, o náhradu škody, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen, č. k. 15C/191/2011-197 zo dňa 19. 02. 2013 takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 650,61 EUR s 9 % ročným úrokom z omeškania do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia, p o t v r d z u j e .

Rozsudok okresného súdu vo výroku o splatnosti príslušenstva mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť 9 % ročný úrok z omeškania zo sumy 650,61 EUR od 19. 10. 2010 do zaplatenia do troch dní.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 650,61 EUR spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania od 14. 09. 2010 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Rozhodnutie o trovách si vyhradil na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Okresný súd konal o nároku na náhradu škody, ktorá žalobcovi vznikla v dôsledku trestného stíhania, vedeného na OR PZ Zvolen pod č.: ČVS:ORP-35/DI-Zv-2006 za prečin ublíženia na zdraví. Dňa 06. 08. 2009 podala Okresná prokuratúra Zvolen obžalobu. Rozsudkom Okresného súdu Zvolen sp. zn. 1T 148/2009 z 08. 04. 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3To 172/2010 z 21. 07. 2010 bol žalobca spod obžaloby oslobodený, oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť 21. 07. 2010. V trestnom konaní bol žalobca právne zastúpený advokátom, ktorému za poskytnuté právne služby vyplatil trovy obhajoby v celkovej výške 650,61 EUR, uhradenú sumu uplatnil ako náhradu škody. Žalobca uplatňoval náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré skončilo právoplatným oslobodzujúcim rozhodnutím. Uplatnený nárok je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zák. č. 514/2003 Z. z. Vzhľadom na rozhodnutie nadriadeného Krajského súdu v Banskej Bystrici 16Co/167/2012 - 112 z 21. 06. 2012 okresný súd konal so žalovaným ako orgánom verejnej moci zastupujúcim Slovenskú republiku a neprihliadol na obranu žalovaného, že náhradu škody žalobca odvodzuje z uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré vydal príslušný orgán Policajného zboru, proti ktorému nepodal sťažnosť. V čase, keď malo byť žalobcovi doručené uznesenie o vznesení obvinenia, tento bol živnostníkom, ale podnikateľskú činnosť vzhľadom na svoj zdravotný stav nebol schopný vykonávať. V roku 2006 došlo u žalobcu k zhoršeniu zdravotného stavu s diagnózou chronické zápalové ochorenie hrubého čreva - ulcerózna kolitída. Lekár dňa 08. 06. 2006 žalovanému doporučil kľudový režim s PN. V lekárskejších správach z 16. 08. a 02. 10. 2006 sa uvádzalo, že u žalobcu nedošlo k zlepšeniu stavu a mnohopočetné subjektívne ťažkosti. Žalobca bol hospitalizovaný

od 20. 11. 2006 do 08. 12. 2006. Rozhodnutím Sociálnej poisťovne bol žalobca uznaný od 27. 06. 2003 za čiastočne invalidného a od 15. 05. 2007 je plne invalidným. Okresný súd konštatoval, že žalobcovi bola spôsobená majetková ujma, lebo došlo k jeho oslobodeniu pretože trestný čin nespáchal a teda trestné stíhanie nemalo byť začaté. S námietkou žalovaného, že nebola splnená podmienka v zmysle § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. sa okresný súd vysporiadal tak, že vzhľadom na zdravotný stav žalobcu ide o prípad osobitného zreteľa. Preto neprihliadol na námietku žalovaného, že žalobca pri svojom výsluchu na polícii v Dolnom Kubíne dňa 08. 02. 2007 ani dodatočne nepodal sťažnosť proti vzneseniu obvinenia. Okresný súd poukázal na to, že prílišný formalizmus nebráni zodpovednosti štátu za škodu. Právoplatnosťou rozhodnutia, ktorým bolo nezákonné rozhodnutie zrušené, vzniklo žalobcovi právo na náhradu škody. Žalobca sa mohol obrátiť na súd až vtedy, keď predbežné prerokovanie nároku nevedlo k uspokojeniu. Výšku škody v priebehu celého konania účastníci nespochybnili. Úrok z omeškania bol priznaný odo dňa nasledujúceho po dni doručenia návrhu na predbežné prerokovanie nároku na Generálnu prokuratúru SR. Na právne zdôvodnenie okresný súd uviedol § 3, § 6 ods. 1, ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

Žalovaný vo včas podanom odvolaní okresnému súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci v § 6 ods. 2 a § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z., ako aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 OSP, pretože súd sa nezaoberal skutočnosťami a dôkazmi svedčiacimi v neprospech žalobcu. Nevysporiadal sa ani so skutočnosťou, že choroba žalobcu obmedzovala len jeho mobilitu, nie schopnosť rozmýšľať, napísať alebo nadiktovať sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia. Pre splnenie účelu zákona by postačovala akákoľvek jednoduchá formulácia sťažnosti proti vzneseniu obvinenia. Nepodanie sťažnosti proti nezákonnému rozhodnutiu treba považovať za prekážku priznania práva. Okresný súd nevysvetlil, prečo považoval dodržanie zákonného poučenia poskytnutého žalobcovi pri výsluchu dňa 08. 02. 2007 a právne dôsledky z toho plynúce za prílišný formalizmus. Pochybil aj pri určení začiatku lehoty omeškania. K omeškaniu mohlo dôjsť najskôr dňom oznámenia, že nárok nebude uspokojený, resp. uplynutím lehoty na predbežné prerokovanie nároku. Navrhol žalobu zamietnuť alebo rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že odvolacie dôvody uvedené žalovaným nezakladajú nesprávnosť rozsudku okresného súdu z hľadiska správnosti skutkového a právneho posúdenia veci. Okresný súd sa zaoberal tvrdeniami žalovaného a dospel k záveru, že existuje prípad hodný osobitného zreteľa spočívajúci v nepriaznivom zdravotnom stave žalobcu. Vychádzajúc z § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. a dôvodovej správy k uvedenému ustanoveniu ide aj o subjektívne okolnosti, kedy sa žalobca spoliehal na zákonnosť rozhodnutia a nepodal v zákonnej lehote opravný prostriedok, alebo ho od takého postupu odrádzali nepriaznivé osobné a majetkové pomery, a pod. Argumentácia žalovaného v odvolaní popiera účel zákona č. 514/2003 Z. z., ktorým je odškodnenie ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Ohľadne námietky nesprávneho určenia začiatku omeškania žalobca poukázal na to, že ustanovenie § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. nadobudlo účinnosť až od 01. 01. 2013, preto sa na posudzovaný prípad nevzťahuje. Navrhol rozsudok okresného súdu potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, preskúmal vec a odvolanie prejednal v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 OSP a bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 1, 2 OSP napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil, ako vecne správne a v časti týkajúcej úrokov z omeškania podľa § 220 OSP zmenil, pretože inak posúdil počiatok lehoty omeškania.

Podľa § 3 ods. 1, písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

Podľa § 4 ods. 1, písm. b), bod 1. zák. č. 514/2003 Z. z. o veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru, a prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu.

Podľa § 4 ods. 1, písm. f), zák. č. 514/2003 Z. z. o veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

Podľa § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení platnom od 01. 01. 2013, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z., uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Krajský súd v Banskej Bystrici v predchádzajúcom rozhodnutí 16Co/167/2012-114 z 21. 06. 2012 uviedol, že v posudzovanej veci sa žalovaný - Generálna prokuratúra SR stala orgánom verejnej moci konajúcim za štát, pretože začala konať ako prvá. Nebolo významné, že následne žalobca žiadosť o predbežné prerokovanie nároku uplatnil aj na Ministerstve vnútra SR. Žalobca v konaní uplatnil skutočnú škodu, ktorá mu bola spôsobená vyplatením trov obhajoby advokátovi. Ako vyplýva z obsahu súdneho spisu, okresný súd v konaní a dokazovaní rešpektoval vyššie citovanú právnu úpravu, zohľadnil všetky skutkové a právne významné skutočnosti, ktoré uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, na ktoré odvolací súd poukazuje.

Žalovaný svoju obranu aj odvolanie založil na tom, že právo na náhradu škody nie je možné priznať, pretože žalobca nepodal sťažnosť proti rozhodnutiu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia. Okresný súd sa s touto argumentáciou správne vysporiadal zistením dôvodov osobitného zreteľa, ktoré boli preukázané zdravotným stavom žalobcu.

K tomuto záveru odvolací súd dodáva, že pri posudzovaní zodpovednosti orgánov verejnej moci za škodu spôsobenú v trestnom konaní existuje ustálená rozhodovacia prax súdov, ktorá prijala záver, že v úseku trestného konania po začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, ktorý je zavŕšený podaním obžaloby, vykonávajú svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ policajného zboru ako aj prokurátor. Iba prokurátor je však oprávnený v prípravnom konaní podať obžalobu (§ 231 písm. a/ Trestného poriadku). Pokiaľ prokurátor podal v trestnom konaní obžalobu a trestné konanie skončilo právoplatným oslobodením žalobcu, nemôže sa žalovaný svojej zodpovednosti zbaviť iba tým, že žalobca nevyužil možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu vyšetrovateľa sťažnosť. V posudzovanej veci za nezákonné rozhodnutie totiž nemožno považovať iba uznesenie o vznesení obvinenia, ale v spojení s ním, a predovšetkým, podanie obžaloby na súde. Kým vznesením obvinenia začína trestné stíhanie proti konkrétnej osobe, podanie obžaloby je zavŕšením zhromažďovania dôkazov v tom úseku trestného

konania, ktoré predchádza konaniu na súde. Za dôvodnosť rozhodnutia prokurátora podať obžalobu nemôžu niesť zodpovednosť iní účastníci trestného konania, teda ani vyšetrovateľ, ani obvinený.

Okrem toho z obsahu pripojeného trestného spisu a vyšetrovacieho spisu sp. zn 1T 148/2009 vyplýva, že žalovaný pri svojom prvom výsluchu po vznesení obvinenia dňa 08. 02. 2007 po zákonom poučení vypovedal a obhajoval sa tvrdeniami, pre ktoré bol v konečnom dôsledku spod obžaloby oslobodený (t. j., že vozidlo, ktoré predchádzal, začalo meniť smer jazdy vľavo, a tým ho donútilo náhle zmeniť smer jazdy až tak, že prešiel na nespevnenú časť cesty, dostal šmyk a došlo k dopravnej nehode).

Okresný súd zodpovednosť žalovaného založil na správnom právnom závere, že trestné stíhanie žalobcu nemalo byť začaté. Pokiaľ potom žalovaný podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, nesie zodpovednosť za škodu vzniknutú rozhodnutím orgánu verejnej moci.

Okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť 9 % ročný úrok z omeškania zo sumy 650,61 EUR od 14. 09. 2010 v zmysle uplatneného žalobného návrhu. V priebehu konania nadobudla účinnosť právna úprava § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z., ktorá bližšie upravila pôvodné ustanovenie § 16 ods. 1 OSP. Ani právna úprava platná v čase začatia konania neumožňovala žalobcovi určiť začiatok omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Uplatnenie nároku zákon nespája s omeškaním orgánu verejnej moci, ktorý musí nárok na náhradu škody posúdiť, ale so 6 mesačnou lehotou, v ktorej tak má urobiť. Skorší začiatok omeškania možno odvodiť iba odo dňa oznámenia príslušného orgánu, že uplatnený nárok neuspokojí. Žalovaný takéto oznámenie o neuspokojení nároku žalobcu vydal 19. 10. 2010 a z toho dôvodu odvolací súd rozhodnutie okresného súdu zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť 9 % ročný úrok z omeškania zo sumy 650,61 EUR od 19. 10. 2010 do zaplatenia do troch dní.

O trovách odvolacieho konania krajský súd nerozhodol, pretože rozhodnutie o trovách si okresný súd vyhradil na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej a v tomto rozhodnutí okresný súd rozhodne o všetkých trovách konania.

Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0 .

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.